VI. évfolyam 361. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ..... 24 kor. (12 frt
Félévre ..... 12 „ (6 „
Negyedévre ..... 6 „ (3 „
Egy hóra ..... 2 „ (1 „
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.
Vidékre ..... 10 „ (5 „

Megjelenik mindennap korán reggel. Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL Deák Ferencz-utcza 12 szám.

HIRDETÉSEK DIJA: Négyszög centiméterenként 8 fillér. Tanosok és kereskedők kedvezményben részesülnek. Nyilttér megállapodás szerint.

Kolozsvár, 1904. Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF. Szombat, december 31.

Politika a vármegyén.

— Bizalom a kormánynak. —

Kolozsvár, dec. 31.

Nagy titokban történt előkészületek után, Kolozsvármegye közönsége tegnap d. e. tartott közgyülésén **bizalmat szavazott a kormánynak.** Segit-e ez a kormány baján: az nagyon is kétséges, de hogy a vármegye közéletébe beledobta a párttusák üszkét: az bizonyos. Haszna tehát nincs abból senkinek, amit a vármegye kormánypárti csatlósai keresztülvittek: az az talán még is lesz valakinek: a strébereknek és azoknak akik igy akarnak szolgálatokat tenni a kormánynak.

Az inditványt Szabó József adta be, akit nemrégen főrendiházi tagnak nevezett ki a kormány. Ennek a kinevezésnek megszolgálása, vagy ujabb érdemek szerzése volt-e a cél: e pillanatban erre a kérdésre feleletet nem adhatunk. De annyi bizonyos, hogy ha valaki olyan független poziciót foglal el a közéletben, mint Szabó József, annak nincs szüksége igy szerezni érdemeket a kormány előtt. Ha valaki a tiszteletnek és becsülésnek akkora mértékében részesült, mint Szabó József eddig, annak kétszeresen meg kell gondolni, hogy fehér fürtökkel reáadja magát az ilyen politikai csinytevésre. Hiszen azoknak, akik már megették kenyerük javát, akik minden percben el kell hogy készüljenek a lelkiismeret számadásaira, valósággal bün pártolni egy olyan cselekedetet, mint aminőt Tisza István és cinkosai elkövettek ez év november 18-án. Avagy arra gondoljunk, amire a szintén fehérfürtü Sipos Gábor fiatalos hévvel célzott: hogy még mindig nincsenek kielégitve a gomblyuk fájdalmaik? Nem: mi ilyen célzatot nem magyarázunk bele Szabó Jozsef cselekedetébe, de sajnáljuk, hogy oda állott a politikai tusák centrumába az, akinek eddig más irányu közéleti munkássága a közre haszonnal járt.

Jól mondotta Irsay József, a Magyar-utcaiak aranyszáju tiszteletese, hogy a nemes vármegye ezután szégyelheti magát. Valóban szégyenkezhetünk. Csufság érte ezt a vármegyét, és ezt a szégyent évtizedes munka sem tudja elfeledtetni.

Kolozsvármegye bizalmat szavazott egy olyan kormánynak, a melynek összes kormányzati eszközei eddig az erőszakosságokba törvénysértésekbe és alkotmánytiprásokban merültek ki.

Berendeltek egy csomó jegyzőt és hivatalnokot és azokkal megszavaztatták a kormánynak a bizalmat.

A szabad és független érzelmü bizottsági tagok szavazatát elnyomta a többség, amely nálunk mindenre kapható.

Bizony, bizony van okunk miért pirulni és szégyenkezni...

*

A főispáni pucsos sikerült. Tisza István kolozsvári látogatásából ime kifakadt a vármegye „bizalma". S ha ugy gondolják, hogy ezzel meghosszabbitották a kormány életét: legyen hitük szerint. Ennek a tegnapi bizalmi komédiának van egy hasznos eredménye. Az t. i. hogy eddig a vármegyéről az a köztudat erősödött meg, hogy ott dolgoznak. S munkájukat nem zavarta meg senki. Most már tudjuk, hogy a mi vármegyénken is politizálnak. S ez a tudat kötelességévé teszi a sajtónak és közvéleménynek egyaránt, hogy élénkebb érdeklődéssel, figyelemmel kisérje a vármegyei közigazgatás életét: mert hiszen ott most már politizálnak. Ahol pedig ezt csinálják, ott rendesen a közigazgatás vallja kárát. Mert a jó párthivek rendesen előnyöket élveznek; a „megbizhatatlan" elemnek pedig kijár az üldözésből is.

*

Gyülekezés.

A vármegyeház kistermében gyülekeztek a bizottsági tagok. A disztermet ugyanis be sem fütötték. Ugy látszik azt teljesen a megyei zsurra tartják fenn, a közgyülés megtartható a kis teremben is. Pedig annyian gyültek össze a közgyülésre, hogy a tagok fele helyet sem kapott, ellenben kinlódtak a nagy hőségben. De hát ismételjük — a diszterem — a zsuroké....

Tiz órakor Dózsa Endre vonult be nagy kisérettel. Ezalatt már ott összegyültek a vidéki jegyzői kar tagjai, de ott láttunk egy csapat érdekes férfiut is. Megérkezett, mint hallgatóság: báró Wesselényi Miklós, ott volt Barcsay Tamás is.

De a hallgatóság soraiban helyet foglalt Szvacsina Géza polgármester is, aki valószinüleg tanuja kivánt lenni annak, hogy hogyan kell csinálni egy kis mübizalmat. Természetesen bevonult a megyei fiatalság is, akiknek karrierjére döntő egy-egy ilyen bizalom szavazás. S beérkezett minden ép kéz-láb tisztviselő, akinek csak kedve volt résztvenni ebben a kis politikai játékban. Hogy igy is sokan indexre kerültek az bizonyos; hát még mi lesz azokkal, akik sikra szállottak szavazatukkal az inditvány ellen.

A tárgyalás.

A bizalmi inditvány különben a «póttárgysorozat» utolsó pontja volt. Ezalatt természetesen feszülten várták a tárgysorozat lemorzsolását. Több, mint 100 pontot tárgyaltak le 1 és fél óra alatt. Legfeljebb Sipos Gábor akasztotta meg az előadók versenyfutását, de az sem tartott sokáig.

Fél 12 órakor felemelkedett Csiszár Gyula a vármegye érdemes főjegyzője és bejelentette az inditványt.

Cs. Szabó József ur az inditvány benyujtója szólt néhány szót. Nagyon mélyen ugy látszik ő sem mert belemenni a szégyen-inditvány tüzetesebb indokolásába.

Nyomban utána Szereday Aladár szólalt fel és történelmi adatokban gazdag beszéd kiséretében terjesztette elő elleninditványát, mely szerint napirendre térést ajánl a bizalmi inditvány felett.

Gaál Gyula helytelennek tartja, hogy Kolozsmegye közéletét megzavarták ezzel az inditványnyal.

Sipos Gábor egyenesen Szabó Józsefhez fordult. Azzal kezdette, hogy mivel a gomblyuk-fájdalmai valószinüleg ki vannak elégitve, hát vonja vissza az inditványát.

Iszonyu zugás támadt erre az apposztrofálásra. A főispán reácsöngetett a szónokra, egy pár harciasabb kormánypárti „elál!"-t kiabált. De az öreg Sipos kiegyenesedett és emelt hangon mondotta:

— A félelmet sohasem ismertem, hát engem nem lehet terrorizálni.

Lelkes éljenzés hangzott fel az ellenzékiek részéről. De a kormánypártiak ettől fogva folyton zavarták Sipost. Nagyon fájt az elnöknek, a mikor az iparbankról beszélt és megint rácsön etett Siposra!

Tessék a tárgynál maradni! Hiszen ott vagyok — felelt kedélyesen Sipos — de csak meg kell mondanom, hogy miért nem való Tisza miniszterelnöknek, azután mehetnek haza a jegyző urak.... Erre már derültség támadt és attól fogva már nem zavarták Sipos Gábort.

Utána Albrecht Lajos bánffihunyadi ügyvéd beszélt. Ellenzéki hangon kezdette, de a végén kisült, hogy még tiszább — Tiszánál is. Annyira belemelegedett a miniszterelnök dicséretébe, hogy főtisztelendő Vetési Imre közbeszólt:

»Ugy jöttem, hogy megszavazom a bizalmat, de ilyen beszéd után ellene szavazok. S ugy is cselekedett, a derék szent pap.

S most következett megint ellenzéki beszéd.

I. Irsay József ref. lelkész általános figyelem között szólalt meg és mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Azzal kezdette, hogy a Béldiek és Dózsákról nem tette volna fel, ennek az inditványnak idehozatalát. S folytatta ékesszólással, lendülettel és megnyilatkozott beszédében a hazafias aggodalom és a nemes sziv, párosulva a történettudóssal. Viharos taps közepette fejezte be beszédét.

Dózsa Endre szólt még ezután néhány szót, mire elkövetkezett a boldogság várt pillanata a szavazás, amelyet az ellenzéki kemény beszédek közepette egy pár türelmetlen tag, olyan nagyon sürgetett.

Egy óra lett amikorra a szavazás befejeztetett, 65 szóval 22 ellen *elfogadták a bizalmi inditványt.*

Az első szavazó gróf Bánffy György volt, aki tudvalevőleg főajtónállómester. **„Nemmel szavazott."** Lelkes viharos éljenzés hangzott fel erre. Sokinek a megyében valamelyes sulya van, azt mind ott látjuk az ellenzékiek között.

Addig, mig a bizottsági tagok szavaztak, folyton a „nem"-mel szavazók voltak többségben. S jött a hivatalnokok listája. Ez eldöntötte az inditvány sorsát. Sürün, de szégyenkezve hallottuk a sok „igen"-t, s annál lelkesebb és viharosabb volt az éljenzés, a mikor egy-egy tisztviselő kimondotta a „nem"-et.

Az első ilyen éljenzés Hóry Bélának szólott, aki először tévedésből „igen"-t mondott, de nyomban kiigazitotta a szavazatát. Utána Szász Károly kiáltott egy harsány „nem"-et és erre is viharos éljenzés volt a viszhang. Megéljenezték még dr. Nyerges Zsigmond szavazatát is, aki szintén az ellenzékkel szavazott.

A legnagyobb jelentősége azonban gróf Bánffy György és gróf Bánffy Miklós ellenzéki szavazatának volt. A szavazatok külömban a következők:

Nemmel szavaztak:

Gróf Bánffy György, Ferenczy Lajos, Szereday Aladár, Gál Gyula, Lészay Ferenc, Gajzágó Tivadar, Benkő Mihály, Bölöni László, Matskásy Pál, báró Wildburg Aladár, Szacsvay Sándor, Páljános Zsigmond, Velits Zoltán, Gyulay Richárd, Fekete János, Hóry Béla, Vetési Imre, Irsay J. József, Szász Károly, Obitz Gyula, gróf dr Bánffy Miklós, dr. Nyerges Zsigmond.

Igennel szavaztak:

Szabó József, br. Jósika Gábor, gr. Béldi Kálmán, br. Petr. Horváth Kálmán, Deák Márton, Weisz Mór, Gaál Elek, Gál János, Gy. Rosenberger Mór, Sándor Imre, Zeyk Károly, Dózsa Endre, Rosenberger Mátyás, Buzás János, Gámpe Márton, Gy. Rosenberger Ignác, Csákány Ádám, gr. Esterházy Kálmán, dr. Zsigmond József, Barcsay Domokos, dr. Wendelin Árthur, Sikó Kanut, Farkas Gábor, dr. Katona Gyula, dr. Ignátz István, dr. Albrecht Lajos, Lázár Aurél, Kertész Samu, Szabó Ödön, Farkas Károly, Héczey István, Krucsin Miklós, Faragó György, Porutz Gyula, dr. Persina Viktor, dr. Farkas Géza, Csiszár Gyula, Toczauer Ödön, Dregán László, Leményi Papp László, Tósa László, Bota Zsigmond, dr. Bakó András, gr. Béldi Ákos, Hankó-Veress Károly, Tokaji Ferenc, Fekete Gyula, Szabó Árpád, Gondolán János, Bidermann József, Boross János, Ajtay Géza, Hatházy Sándor. Papp Zoltán, br. Bánffy Albert, Gyárfás Benedek, Kontz György, Emmerling Rezső, Stuckheil Gyula, Rónay Elemér, Gere Kálmán, Gross József, dr. L. Hegedüs Árpád, dr. Pavlik Sándor, Zabulik László.

A nemzeti jogok részére ezek az urak meghaltak. Aki Tisza István kormányának bizalmat szavaz, az a nemzeti küzdelem halottja....

*

Részletesen a tegnapi megyegyülésről a következő tudósitást adhatjuk:

Kolozsvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg évi rendes közgyülését a vármegye székházának kisebb ülésztermében.

(A főispán meghivása.)

A közgyülés kezdete délelőtt 10 órára volt kitüzve, a mikor Dózsa Endre alispán inditványára a közgyülés Zeyk Károly elnöklete Velits Zoltán és Irsay József tagokból álló bizottságot küldött ki a főispán meghivására.

Béldi Ákos gróf főispán megjelenvén a teremben, elfoglalta az elnöki széket és a közgyülést megnyitotta.

(Kormány leiratok.)

A közgyülés a kormányleiratok letárgyalásával kezdődött. A belügyminiszternek az árvai alap, tartalék alap jövedelmeinek felhasználása tárgyában küldött leiratát tudomásul vette a közgyülés, egyben intézkedve az állandó választmány javaslata értelmében a jövedelmek felhasználása iránt. A belügyminiszter leiratát a központi választmány ujjáalakitása iránt tudomásul vették, különben a tegnapi közgyülés már meg is választotta a központi választmány tagjait.

(Az utkaparó özvegye.)

Harmathy Mózes törvényhatósági utkaparó özvegyének 150 korona évi segély összeget a kereskedelmi miniszternek e tárgyban intézett leirata értelmében, méltányossági okokból 158 koronára emelte fel a közgyülés.

(Megtagadott arckép festés.)

Gróf Lázár István volt alispán arcképének megfestését, szintugy a megjutalmazott köztisztviselők javára kiutalt összegek engedélyezését megtagadta a kereskedelmi miniszter. A volt közgyülés elhatározta, hogy az alispán arckéoének megfestésére szánt 440 koronát, mint alapot tovább kezeli, a tisztviselők megjutalmazására szánt összeg pedig mint napi- és fuvardij a közuti alapból kifizettessék.

(Szabályrendelet a kéménysepőrőkről.)

Az utmesterek szolgálati viszonyairól szóló szabályrendelet, a kereskedelmi miniszter leiratához képest módósittatott. A kéménysepresi iparról a kereskedelmi miniszter felhivására, megfelelő szabályrendelet alkottatott, melyben ugy a vármegye rendészeti érdekei, mint az egyes iparosok érdekeire tekintettel voltak azzal, hogy csak bizonyos korlátolt számu iparosnak adható kéménysepresi engedély.

(A napidijasok sorsa.)

A napidijasok helyzetének javitását a belügyminiszter leiratára a központi beruházási alapból elhatározta a közgyülés.

(Időközi jelentések.)

Az alispán, árvaszéki elnök és a főorvos időközi jelentését, minthogy a vármegye hivatalos lapjában már megjelent — Siposs Gábor hozzászólása után — felolvasásának vette a közgyülés, azokat tudomásul vette. A számonkérőszék jelentését hasonló képpen tudomásul vették.

Kebli ügyek.

Azután a kebli ügyek tárgyalására került sor.

(Thaly Kálmán üdvözlése.)

Thaly Kálmánnak a törvényhatóság üdvözlő feliratára adott gyönyörü válaszát felolvasták. A vármegye közönsége „örömmel vette tudomásul a haza lángleikü, hü fiának" válaszát.

(Az inség segély.)

A megyében jelentkező inség enyhitésére teendő intézkedéseket annak idején szabályrendeletileg állapitotta meg a vármegye közönsége. Ez a szabályrendelet jóváhagyás végett felterjesztetett a belügyminiszterhez, a honnan még mindig nem jött meg a jóváhagyás, bárha a segély sürgőssége napról-napra emelkedik. A tegnapi közgyülés elhatározta, hogy táviratban kéri fel a belügyminisztert a szabályrendelet jóváhagyására.

Kolozs városának kiutalandó 700 mm. tengeri inségsegély kiadását jóváhagyta a közgyülés és felhatalmazta az alispánt, hogy hasonló irányu kéréseket saját hatáskörében teljesithessen.

(Egy kis tévedés.)

Özv. Bogdánffy Sándorné özvegyi ellátási diját, minthogy az eddigi 788 korona téves számitás alapján határoztatott meg — leszállitották 688 koronára.

(Szász községek elkapcsolása.)

A vármegye határszélén levő három szász lakosságu község az iránt folyamodott, hogy a vármegye engedje meg Marostorda vármegyébe való átkeblezésüket. A közgyülés az átkeblezéshez megtagadta az engedélyt egyfelől azért, mert ugy látja, hogy a kérelmező községek a magyar szomszédoktól menekülni óhajtandók, a szomszédos vármegye szász községei mellé akarnak csoportosulni, de másfelől a vármegyére igen jelentős anyagi veszteséget jelentene a gazdag szász községek átkapcsolása.

(A jegyzők nyugdija.)

A jegyzői nyugdij szabályrendeletnek a tiszti nyugdijszabályrendelet szerinti szabályrendelet átdolgozását határozta el a közgyülés.

(A jegyzők fizetésrendezése.)

A kör-, községi- és segédjegyzők fizetésének rendezését a törvény értelmében elhatározta a közgyülés. A fizetésrendezés a szolgálati idő figyelembe vételével fog rendeztetni akként, hogy a fizetésekhez a községek 7900 koronával, az állam pedig 7400 koronával járuljon hozzá. A jövő évre a korpótlékokra tekintettel, 100 koronával fogják emelni az összeget.

(Az uj választások.)

Azután beterjesztették az igazgató választmány jelentését az időközi választásokról, melyben a megtörtént választásokat hibátlannak találta a választmány és minthogy ellenök fellebbezés be nem adatott, a választások jogerőre emelkedtek. A közgyülés tudomásul vette a jelentést.

(Megyei szegénymenház Kolozsvárt.)

A büntetéspénzek a szegény-alap javára egy központi szegény-menház létesitésére fognak fordittatni a közgyülés határozata értelmében.

(A jegyzők díja és az árvaszéki elnök uti átalánya.)

A községi- és körjegyzők dijairól alkotott szabályrendeletet elfogadta a közgyülés. Hóry Béla megyei árvaszéki elnök uti átalányát 600 koronáról 1000 koronára emelték fel.

— A tekei járásban a főszolgabiró előterjesztésére egy dijnoki állás szervezését 2 kor. 40 fillér napidijjal elhatározta a közgyülés.

(Uj járási orvosok.)

A tekei járásban eddig Vermescher dr. teljesitette dijtalanul az orvosi teendőket, minthogy Vermescher dr. tovább nem képes a teendők elvégzésére, elhatározta a közgyülés, hogy a tekei járásban járásorvosi állást létesit és Vermescher dr.-nak az eddigi dijtalan működésért jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki. Hasonlóképpen uj járási orvosi állást létesit a vármegye kolozsvári és nádasmenti járásban is a megyei főorvos előterjesztésére.

Törvényhatósági átiratok.

(A katonai tüzoltók.)

Azután a törvényhatósági átiratok tárgyalására tértek át.

Udvarhelymegye közönségének átiratát a katonaságnak a tüzoltás céljaira való igénybevétele iránt, a közgyülés jegyzőkönyvileg pártolja. — Szabolcsmegye közönségének átiratát a katonai legénységnek a tüzoltási gyakorlatokban leendő kiképeztetése iránt hasonszellemü feliratban fogja pártolni Kolozsvármegye közönsége.

(A vándorcigányok megrendszabályozása.)

Nagyobb vitát provokált Sopronmegye átirata a vándorcigányok kóborlásának meggátlása tárgyában. Az előadó és az állandó választmány ugyanis, tekintettel arra, hogy a kérdés törvényhozási rendezés alatt van, azt javasolták, hogy a közgyülés térjen napirendre az átirat felett.

Sipos Gábor rámutatva azokra a veszedelmekre, melyekkel a kóbor cigányok letelepedése állandóan fenyegeti a községek lakosságának anyagi érdekeit, kéri a közgyülést, hogy ne térjen napirendre az átirat fölött, hanem azt inditványozza, hogy hatalmaztassanak fel a községek előljáróságai arra, hogy a kóbor cigányokat kitilthassák a községek területéről és határából.

Dózsa Endre alispán nem tartja lehetségesnek egy ilyen fontos országos ügynek ilyenszerü határozattal való elintézését. Sipos inditványát nem tartja eléggé megindokoltnak és ugy találja, hogy az ilyen irányu határozat fontos emberi jogokat sértene.

A közgyülés többek hozzászólása után kimondta a kóbor cigányok megrendszabályozására vonatkozó szabályrendelet szükséges voltát s a szabályrendelet elkészitésével az erre hivatott bizottságot megbizta.

(Egyéb törvényhatósági átiratok.)

Szepesvármegye átiratát az alkoholizmusnak meggátlása tárgyában, Tolnavármegye átiratát a szerb kereskedelmi szerződés mielőbbi felmondása tárgyában és Torda-Aranyosvármegye átiratát az 1883. XLIV. t.-c. 49. §-ának megfelelő módositása tárgyában, jegyzőkönyvileg tudomásul vette a közgyülés.

(Washington szobra.)

Hódmezővásárhely város átir Kolozsvármegyéhez Washington György az északamerikai szabadsághős Budapesten állitandó emlékszobra javára adomány megszavazása iránt. A mi „szegény" vármegyénknek nem jut pénze a Washington-szobrára s ezért a közgyülés nem szavazta meg az adományt, azzal az indokolással, hogy nincs alap a fedezetre.

(Községi ügyek.)

Azután a közgyülés mintegy 60 olyan ügyet intézett el gyors egymásutánban, mely a községek háztartására, a községi tisztviselők fizetésére és egyéb anyagi ügyekre vonatkozott.

A rendkivüli tárgysorozat.

Még nehány kevéssé fontos kérés elintézése után a póttárgysorozat tárgyalására tért át a közgyülés. Ennek a tárgysorozatnak a végén huzódott meg „szerényen" Szabó József bizalmi inditványa is.

A tárgysorozat pontjait képező három kormányleirattal és a többi tizenegy ponttal alig nehány másod perc alatt végzett a közgyülés.

Mindenki türelmetlenül várta a hirhedt bizalmi inditvány előterjesztését.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

A bizalmi inditvány.

Csiszár Gyula főjegyző jelenti, hogy Szabó József bizottsági tag inditványt adott be a kormány iránti bizalom megszavazására.

(*A bizalmi inditzány megindokolása.*)

Szabó József főrendiházi tag megindokolandó inditványát, elmondja, hogy bár ugy tartja, hogy a törvényhatósági bizottságnak a maga belügyei előbbre valók, mégis a mai helyzet megkivánja, hogy politikával is foglalkozzék a vármegye. A politikával való foglalkozás megkezdésére igen alkalmas időnek találta Szabó József főrendiházi tag a mostani bizalomszállitási időket s sietett a vármegyéhez eljuttatni — az utolsó huszonnégy órában — bizalmi inditványát. Az obstrukció káros követelményeiről beszél, melyek a mai „erélyes“ kormányt arra inditották, hogy »erősebb rendszabályok«-hoz nyuljon és megsértse az alkotmányt, a magyar alkotmányt, melyet ez alkalomra jónak látott az inditványozó, a Tisza gróf szavaival egyszerűen »formaságnak« jelezni. Azután a kormány szócsövei által már nagyon is elcsépelt egy néhány frázissal azt akarta bizonyitani, hogy ezzel a »forma« — valójában — alkotmánysértéssel »hazafias és lelkiismerete« tényt tanusitott a kormány«. A rövid »indokolás« után előterjesztette a bizalomszállitás iránti inditványt.

A hivatalfőnökök és a központ vezető embereinek kezdeményezésére a berendelt vidék kénytelen-kellemetlenül megkockáztatott egy gyönge »éljenzi«, a melyet a bizottság igaz, hazafias érzelmü tagjai méltó módon utasitottak vissza.

(*Szereday Aladár beszéde.*)

Általános figyelem és érdeklődés közepette emelkedett ezután szólásra Szereday Aladár cs. és kir. kamarás, bizottsági tag és mélységes hazaszeretettől duzzadó, meggyőző érvekkel támogatott beszédben fejezte ki a bizottság jobb érzelmü tagjainak érzelmeit a bizalom-szállitás fölött. Jól tudjuk — ugymond — hogy az obstrukciót a nemzeti aspirációk szülték.

A nemzeti aspirációk létjogosultságát pedig magyar ember sohasem foghatja megtagadni. A technikai obstrukciót maga sem helyesli, de azt látja, hogy a kormányelnök szerencsétlen kézzel nyult az obstrukcio elnyomásához, különösen akkor, mikor az interventióra semmi szükség sem volt. Mindenki láthatja, hogy a november 18-iki események nagyobb recensust keltettek, mint az egész obstrukció. A kormány erőszakossága nemhogy a békét teremtette volna meg, összekovácsolta az egész ellenzéket elválaszthatlan, erős kapcsokkal. Azért, hogy az obstrukcio pártját letörje — mint a kormányelnök mondta — megsértette a formát. Kérdi, vajjon a koronázás nem csak forma? Vajjon lehet-e valaki koronás király ezen forma nélkül? Teheti-e más valaki a király fejére a koronát, mint magyar nemzet? Eltürhe-e a magyar nemzet, hogy valaki ezt a formát megsértse?

Elismeréssel van Tisza István gróf egyéni képességei iránt, de azon az uton, melyre a kormányelnök november 18-án lépett — bárha ma is szabadelvünek vallja magát — nem követheti, nem akarja követni. A történelem tanuságaira hivatkozik. A mohácsi vész után kétfelé szakadt az ország. Erdély nemzeti királyt választott magának. A tuloldalon megkezdődött a Habsburgok uralma s ma is az a bécsi politika vezeti Magyarország ügyeit. Erdély független volt az idegen befolyástól, de — sajnos — csak egy ideig. Meghalt Zápolya János, a nemzeti királyságnak vége lett, zsoldos hadat küldtek Erdélyre, hogy érvényt szerezzen a bécsi politikának. Martinuzzi Fráter György szomoru emléke, Basta, Karafla, a vérpad és orgyilok korát hiven megőrizte a történet. De támadtak Bocskaiak, Bethlenek és Rákóczik Erdélyben és az egész világ elismerésétől és rokonszenvétől kisérve, rendet teremtettek az országban.

Erdély oltárt állitott a vallásszabadság és az alkotmány védelmére, ehhez az oltárhoz zarándokoltak el az ország másik feléből lelkesedést meriteni.

Sokat szenvedett az ország, de a sanyaru helyzet és kényuralom sohasem tudták kiölni a nemzetből a szabadságszeretet, alkotmányához mindig hüen ragaszkodott, sohasem engedte, hogy az alkotmányhoz bárki is hozzányuljon.

És most mit kell látnunk! E szent helyen, Mátyás az igazságos király szülőhelyén bizalmat akarnak szavazni annak, ki őseink megszentelt vérével védelmezett alkotmányát durván megsértette.

Sipos Gábor: A Reichsrat miniszterre!

Tiszteletben kivánja tartani — folytatja Szereday — az ellenvéleményeket is, épen ezért nem nyujt be bizalmatlansági inditványt, hanem azt az inditványt terjeszti elő, hogy Kolozsvármegye közönsége elitéli a kormánynak nov. 18-án tanusitott eljárását és az alkotmány ilyen durva megsértését, épen ezért napirendre tér a benyujtott bizalmi inditvány fölött.

A zajos tetszéssel kisért, szép beszéd nyomán elhangzó zugó éljenzés mutatta mennyire igaz szinekkel festette Szereday Aladár a jelenlevők érzelmeit, még azokért is, kik a szavazás rendjén, mint közigazgatási hivatalnokok kötelezve érezték a bizalmi inditvány mellett való szavazásra.

(*Gál Gyula beszéde.*)

Gál Gyula kajáni nagybirtokos beszélt ezután nagy hatás mellett a bizalmi inditvány ellen. Nem tudhatja ugyanis — mondja Gál — szó nélkül hagyni Szabó József inditványát, mely felkorbácsolta Kolozsvármegye békéjét, nyugalmát. Bizalmat akarnak szavaztatni a vármegye közönségével a kormányelnöknek, ki a Ház elnökével összejátszva, hamis uton járt el a kormány és pártja. A hamisitást pedig nem jutalmazni, hanem megbüntetni kell. A hamisitás mind egyforma. A ki bankót hamisit — börtönbe kerül. A hamis kártyást — kigolyózzák a kaszinóból. Mi történjék hát azzal, ki törvényt hamisitja meg? Ez a hamisitó talán jutalomra tarthat számot? Vagy talán ez a hamisitás azért méltó a jutalomra, mert sokkal sulyosabb az egyébb fajtájuaknál, mert ez a nemzet rovására és kárára követtetett el?

Gyakran hallotta azt mongoztatni, hogy csák a Házszabályok sértettek meg. Bizony a Házszabályok legtöbb rendelkezése legfontosabb biztositéka az alkotmánynak. Azt megsérteni épen ugy nem szabad, mint a törvényt, annak összerombolása époly nagy bün, mint bármely törvénysértés.

Hogy a technikai obstrukció letörését célul tűzte ki maga elé Tisza gróf: nincs ellene kifogása, de igenis fel kell tiltó szavát emelnie az ellen az alattomos eljárás ellen, melylyel a cél elérendő az alkotmányt sajnosan megsértették. Mikor 1866-ban Budapesten volt s mint jogász a képviselőház ülésén megjelent, világosan emlékszik, jól eszébe véste Deák Ferencz szavait, a melyeket Semseyhez intézett. Azt mondta Deák, hogy a mit erőszakkal vesznek el tőlünk, azt visszaszerezhetjük valamikor, de a miről önként lemondtunk, ahoz sohasem jutunk többé hozzá!

A bizalmat nem szavazhatja meg, mert akkor önként mondana le a jógról, a mit igy erőszakkal akarnak elvenni. Szereday Aladár inditványát teszi magáévá.

Zugó éljenzéssel fejezte ki jelenlevők nagy sokasága helyeslését és tetszését, ennek a törülmetszett, igaz hazafiui érzelmü, magyar embernek hatásos szavai felett.

(*Sipos Gábor beszéde.*)

Ezután Sipos Gábor ügyvéd mondott tüzes, hazafias beszédet a bizalmi inditvány ellen. Beszédét azzal kezdte, hogy Szabó József főrendiházi tagot, mint a kinek »gomblyuk fájdalma« immár eléggé értékes irral tapasztatott be, — arra kérte, vonja vissza benyujtott inditványát.

Az elnöklő főispán személyeskedést látva Sipos szavaiban, figyelmeztette, hogy hasonló kifejezésektől tartózkodjék.

Egy nehány magyarok, különösen egy gyalui nemesitett familia három tagja, nagyon felbátorodott a főispán szavaira s »elállt« kiáltásokkal igyekezett zavarni a szónokot.

Sipos pedig hideg nyugalommal felelt a kórusban zengőknek:

— Engem nem lehet ilyen módon megfélemliteni — én ugy is elmondom a magamét, és pedig röviden, hogy a jegyző urak ne legyenek kénytelenek sokáig várni az ebédre! De azért elmehetnek máris a jegyző urak!

A kis incidens után kifejtette Sipos Gábor, hogy ő nemcsak hogy nincs elismeréssel Tisza István gróf iránt, de nem is tartja arra valónak, hogy a kormány élén álljon. Hiányzanak ehhez a képességei, az ész és tudomány. Tisztán csak [illegible] van, de szerető barátja — egy sincs. Ugy tekinti Tiszát, mint III. Richárdot, ki azt, ki nem hajlong előtte, eltaszitja utjából. Tisza érdemeket soha sem szerzett, de igenis módját ejtette gyakran, hogy a nemzet gyülöletét, haragját kihivja maga ellen. Ezt tette nemcsak most, de tette előbb is, tette a romániai petróleum-bányákkal, tette minden dolgával.

Az elnöklő főispán ugy vélte, hogy Sipos beszéde eltér a tárgytól s figyelmeztette is a szónokot erre.

Kérem én a tárgynál maradok — feleli Sipos — hiszen csak azt indokolom, hogy miért nem tartom Tisza ő excellenciáját miniszterelnöknek valónak.

Azután azt bizonyitotta meggyőző érvekkel Sipos, hogy az a sok kár, a mit az obstrukciónak olyan szivesen szeretnek betudni, tulajdonképpen nem is kár sem gazdasági, sem financiális, sem kereskedelmi, sem semmiféle más okokból. De ha tényleg káros is volna az obstrukcio, ugy sem volt semmi szükség most arra, hogy ilyen rut alkotmánysértéssel tegyen lépést a kormányelnök az obstrukció letörésére. Nem is volt szó obstrukcióról, a kormányelnök mégis elkövette a november 18-iki merényletet az alkotmány ellen. Talán ugy gondolkozott a kormányelnök, hogy „félek a haláltól, tehát főbe lövöm magam.“

Minthogy pedig Tisza eddigi működésében semmi garanciát sem lát a jövőre nézve, azt inditványozza, hogy a vármegye közönsége feliratban kérje fel Tisza István grófot, hogy hagyja ott a miniszterelnöki széket.

(*Szó az inditvány mellett.*)

Sipos Gábor nagy tetszéssel fogadott beszéde után Albrecht Lajos bánffyhunyadi ügyvéd igyekezett jogi alapon mentegetni a miniszterelnök alkotmány sértését. Ő is csak „forma“ sértést lát a kormány és pártja eljárásában, a formát pedig — ugymond — fel kell áldozni a lényegért. A bizalmi inditványt pártolja.

(*Irsay József beszéde.*)

A bizalom szállitás mellett elhangzott szavak után Irsai I. József ev. ref. lelkész emelkedett szólásra. Gyönyörüen csengő, érces hangjától viszhangoztak az ülésterem falai, szivből jövő, őszinte igaz szavai mélyen bevésődtek a bizottsági tagok emlékébe, az ige, a mit ez az utolsó csöp véréig igaz magyar kálvinista lelkész hirdetett, kitörülhetlenül rögződött meg a jelenlevők lelkében.

Följegyzéseink szerint körülbelül igy hangzott Irsay nagyhatásu beszéde:

Méltóságos gróf Főispán ur!

Nemes Vármegye!

Megkaptam én is — ugymond — a rendelt időben a közgyülés tárgysorozatát. Előre örvendtem, hogy nincs benne az a bizonyos „keserü pohár.“ Szollottak közben, beszéltek az emberek mind szoktak, nekem is mondta valaki, hogy lesz valami, de én — őszintén megvallva — határozottan azt vetettem vissza — nem hiszem. Nem hiszem pedig, a meddig Kolozsvármegye élén egy Béldi és egy Dózsa áll. És valami erőt adott nekem az is, hogy a Bánffyak vármegyéjében éreztem magam, mert általánosságban Erdély uraival mindig dicsekedhetett.

És, mert Szereday Aladár tagtársam Unió-ellenesen Erdélyt emlegetett; szivesen követem. Mert a mig oda át nagy Magyarországon a hasonló választott nemzetségeket általánosságban csak „kékvérüek“-nek hivják, addig mi erdélyiek büszkén dicsekszünk, hogy a mienknek mindig „piros“ volt a vérük. Népükkel, nemzetükkel még szolgáikkal is együtt éreztek. Bár ugy lenne végig!

A Béldieket ugyanis lelki szemeim előtt nem tudom másként képzelni, mint kivont karddal, azzal a palladiummal, mely véd, őriz és megtart alkotmányt, törvényt és hazát. Jaj pedig annak, a ki ezek ellen még csak szót is emelne!

A Dózsákat pedig, nekem is, másnak is ugy tanitotta Erdély története, hogy ők az örök élő „Tripartitum.“ Vagy ezzel, vagy ezen, másként soha!

Azután pedig van-e erdélyi ember, a ki ne tudná annak a Bánffynak történetét, a ki fejét letette, de derekát meghajtani sohasem tudta?

Sok ilyen leckéje volt Erdélynek, de az ujabb időben Kolozsvármegyére büszkén, akként tekinthettűnk, mint egy oázisra. A meddig odakinn a politika mezején fergeteg dul, a vármegyék is szavazgatták a bizalmakat és bizalmatlanságokat, Kolozsvármegyében békesség vala, azért pedig, (Ugy van!) mert e falak közé máig nem fért politika (Ugy van!) és itt igazat adok Szabó József őméltóságának, hogy nem is való a vármegyeház falai közé és ebbe a tanácsterembe a politika. (Igaz!) És itt igazat adok csak azért is, mert éppen ezért támogatom ama másik kijelentését, hogy „Salus Reipublicae suprema lex.“

A fő-fő kirándulási pontban tévednek azok, a kik a mindenkori kormányelnökkel mindenkori tulbizalmasságban vannak. Ez a feltevés pedig az, hogy a kormányelnökök társaikkal valakinek valamit adnak. Pedig mi adunk tán, vagy inkább az a nép, a ki minket ideküldött, minden létfeltételt, vért és pénzt, kenyeret és életet. (Ugy van!)

Valóságos csoda pedig Kolozsvármegye legujabbkori élete. Csak itt történik meg, hogy a meddig a világ valóságos rémnemzetiségi harcban van, addig Barcsay Ákos fejedelemnek mezőségi olláhok emelnek emlékoszlopot és azt olyan kegyelettel őrzik, hogy a vérbeli magyarok sem különbül. (Tetszés.) Itt történik meg, hogy Vasváry Pálról, azok közt a havasi olláhok közt, kik egy hangot sem tudnak magyarul, regék szálinak szájról-szájra, kegyeletes emlékezettel, mint a hitbeli szentekről. Itt történik meg, hogy vérbeli 48-as függetlenségiek emberemlékezet óta kormánypárti képviselőkre szavaznak, csak azért, hogy a vármegyében békesség legyen. (Zajos helyeslés.) Itt történik meg az is, hogy tizenhárompróbás 48-as, tigrisvérü vezér maga lesz egyhangu képviselő, senkisem tudja milyen programmal s nem is kiváncsi rá azért, hogy a vármegyében békesség legyen. (Éljen Barcsay!)

Magam is ilyen 48-as voltam. Két képviselőm van. Egyiket most is itt látom. Éljen soká, mert csak tisztességünkre élhet! Nem 48-as — én az voltam. De hiányzó jobb karja, mintha felemelve intett volna nekem és társaimnak mindig, ime én ezen szóval tanitalak benneteket 48-ra! És mi rászavaztunk, csak azért, hogy békesség legyen! (Éljen Esterházy gróf!)

Itt történik meg, hogy a szabad és független bizottsági tagok sorában ülnek édes apák és nem mondhatjuk szolgahadnak tisztviselőiket, mert azok fiaik és vejeik. Ezt a gonosz világ „sógorságkomaság“-nak hivja, atyafi-nexusnak tartja, én pedig egy nemzeti szent hagyománynak nézem, hogy amit az ősök vérrel megszereztek, azt a fiak és unokák tentával és pennával megtartják. Bár minden vármegye utánunk csinálhatná!

Méltóságos Gróf Főispán Ur!

Nemes Vármegye!

Minden előttem szólónak igaza van! Legyen nekem is igazam, ha felteszem a kérdést: akarjuk-e, hogy ez a jó békesség továbbra is fennmaradjon? Hiszen ugy sem sokat használ a bizalom, ha erőltetve jön. (Élénk helyeslés!) Könnyen jött egyszer, nem is olyan régen, csakhogy akkor nem főispánnak és alispánnak hivták a vármegyék vezéreit, hanem „Vorsteher“-nek és „Bezirker“-nek! (Zajos tetszés és éljenzés.)

Mi haszna volt a hazának és a nemzetnek belőle?

Ma mindnyájan egyet értünk abban, hogy valami hiba van, hacsak egy kis „forma“-hiba is. (Élénk tetszés!)

És ha a Nemes Vármegye türelmét ki nem meritném (Halljuk! Halljuk!) folytatnám azokat a történeti képeket, melyeket Szereday Aladár tagtársam igaz hazafiui lélekkel megkezdett. (Halljuk! Halljuk!)

Méltóságos gróf Főispán Ur! Nemes Vármegye! — kisérjen engem!

Régen, ha veszélyben volt a haza véres kardot hordoztak; most kendőt lobogtatnak! (Nagy tetszés!)

Régen, ha szerződést csinált a magyar, vérét kupába eregette. Egy se tudott irást, de ha megszegte volna az egyezséget: ott hagyta volna fogát, a hol meg nem tartotta törvényét. Ma, észrevétlenül egy elnök zsebre rak egy iratcsomót, sohase hirdeti ki, napok mulva tudja meg a nemzet kéz alatt, hogy van egy uj törvény, a miről a törvényhozók nem tudnak semmit. (Ugy van! Gazság!)

Régen a magyarok összegyültek Isten szabad ege alatt, ugy láttak törvényt. — Most pedig a törvényhozó Háznak minden ajtaját kivül-belül két-két tizenhat markos darabont őrzi, hogy az ellenvéleményüek még be se mehessenek. (Gazság! Gazság!)

Régen, követeink nemes apródokat vittek, hogy kitanitsák a haza szolgálatában, most pedig tán valamennyit titkos rendőr őrzi. (Ugy van!)

Régen kigyultak a hegyeken az őrtüzek, veszedelem idején, most pedig megvillannak a csendőrszuronyok, a berozsdásodott rendőrkardok stb. (Ugy van! Igaz!)

Ez a történelem régi és uj tanitása.

Ha pedig november 18-ika jut eszünkbe, ha ellenségünk juttatja eszünkbe s szemeinket lesütjük, arcunkon szégyenpirrai monjuk: meg volt. (Igaz!)

Szeretném, ha jó barátaink nem juttatnák eszünkbe. Nem hiszem, hogy azt célozná az inditvány, hogy Kolozsvármegye törvényhatóságának tagjai szemüket lesüssék, arcukon szégyenpirral, bánatos hanggal mondják a régi dicsekedés helyett: sajnos, de meg esett. Ha nem ezt célozza, arra kérném a Nemes Vármegyét, térjünk napirendre fölötte. (Zajos helyeslés és tetszés.)

Annyival inkább pedig, mert e teremben és termen kivül mindnyájan versenyzünk gróf Tisza István és miniszertársai egyéni kvalitásai tiszteletében. Bekötött szemmel követjük, a mig megtartják a törvényt, de november 18-át: nem irjuk alá. (Ugy van! Igaz!)

Sokszor mondtam már, hogy nem akarok politizálni, nem vagyok olyan 48-as, hogy velem tárgyalni ne lehessen és mint ilyent, nem is elégit ki engem az ellenzék koaliciója, mert én tudom, ha jönni kell, hát jönni fog az az idő is, amikor minden magyar együtt érez abban a mi fő — hazája és alkotmánya megtartásában. (Ugy van! Ugy van!) Abban, amit Szeredai Aladár tagtársam a történelem tanitásában lát, azt aláirom én is. Hanem a kendőlobogtatásban, november 18-ában, a darabontok tartásában — ám keressen magának társakat Szabó József őméltósága, de mi nem követjük. (Hosszantartó zajos helyeslés és tetszés.)

Még egyszer kérem a Nemes Vármegyét: térjen napirendre inditványa felett. (Helyes!)

Végzem egy nevetséges kis történettel.

Vásárba ment a székely ember. A fia kérte, hogy vigyen neki pogácsát. Az öreg azomban fösvénykedett s csak egy képet vitt haza. Sirva fogadta a fia. Mit csináljak én a képpel, ha nincsen pogácsa?

Gróf Tisza István megkapja esetleg Kolozsvármegye bizalmi nyilatkozatát, ha ugyan el nem késünk vele, de minden esetre kesernen fogja mondani:

— Mit csináljak én a bizalmi nyilatkozattal, ha nincs indemnitás?

(*Az alispán védekezik.*)

Irsay nagyhatásu beszéde nyomán elhangzott zugó éljenzések csillapultával Dózsa Endre alispán szólott nehány szót, hogy megvédelmezze magát az elhangzott szavakkal szemben. Dehát az alispán jónak látta nemcsak magát, de a kormányelnököt és a bizalmi inditványt is megvédelmezni. E végből egyéb történeti példák közt azt mondta, hogy Mátyás király is csak olyan forma sértő volt, mint Tisza István gróf, sőt „formasértés“-sel lett király is az igazságos Mátyás. Azután meg azt bizonyitgatta az alispán, hogy más a házszabályok megsértése és más a törvénysértés. Talán azt akarta mondani, hogy csak törvényt nem szabad sérteni, de Házszabályt igen — mert az utóbbi kevésbbé fontos jogforrás.

Azután névszerinti szavazás volt, melynek eredményeként — mint fentebb emlitettük — a bizalmi inditványt megszavazták.

A választások.

A bizalom-szállitáshoz berendelt tisztviselők gyorsan távoztak a »kedvező« eredmény kihirdetése után, ugy, hogy a választásoknál már csak harmincké szavazat adatott be.

A választások eredménye ez lett:

Közig. bizottság: Br. Bánffy Ernő, Barcsay Domokos, Gyarmathy Zsigmond, Matskásy Pál, Szabó József.

Állandó választmány. Rendes tagok: Dr. Albrecht Lajos, Ajtay Géza, báró Bánffy Ernő, gróf Bánffy György, gróf Bánffy Miklós, Barcsay Domokos, Bartha Miklós, gróf Bethlen Ödön, gróf Béldi Kálmán, S. Gyulai Richárd, Deési Gyula, Dózsa Endre alispán, gróf Eszterházy Kálmán, dr. Farkas Géza, Ferenczy Lajos, Gere Kálmán, Gaál Elek, Gaál Gyula, Gyarmathy Zsigmond, Gyárfás Benedek, br. P. Horváth Kálmán, Hory Béla, Hosszu Theofil, dr. Ignácz István, br. Jósika Gábor, Lészay Ferenc, Matskásy Pál, Sándor Imre, Sombory Lajos, Szabó József, Szacsvay Sándor, Szentiványi Gyula, Szereday Aladár, gróf Teleky Artur, gr. Teleky Ferenc, L. Velits Zoltán.

Póttagok: Felszegi Ferenc, dr Rohonczy Lajos, Gy. Rosenberger Ignác, br Wildburg Aladár.

Központi választmány: Ajtay Gyula, Barcsay Domokos, báró Bánffy Ernő, Csiszár Gyula, Ferenczy Lajos, Gaál Elek, Gallus Viktor, gróf Esterházy Kálmán, Gyarmathy Zsigmond, Gyárfás Benedek, dr L. Hegedüs Árpád, br P. Horváth Kálmán, Hosszu Theofil, Hory Béla, dr Ignácz István, gr. Horváth, P. Rudolf, Lészay Ferenc, Matskásy Pál, Paál Gyula, dr Rohonczy Lajos, Sándor Imre, Sikó Lajos, Sombori Lajos, Szabó József, Szacsvay Sándor, Szentiványi Gyula.

Igazoló választmány: Hory Béla, Lészay Ferencz, Matskásy Pál, Szentiványi Gyula, Zabulik László.

Állandó bir. választmány: Br. Bánffy Ernő, gr. Béldi Kálmán, gr. Eszterházi Kálmán, br. P. Horváth Kálmán, br. Jósika Gábor.

Béldi Ákos gróf néhány szóban boldog ujévet kivánva a bizottság tagjainak a közgyülést bezárta.

A helyzet.

— Politikai munkatársunktól. —

— Express tudósitás. —

Budapest, dec. 30.

A szövetkezett ellenzék vezérlőbizottsága ma délelőtt tiz órakor ismét tanácskozásra ült össze a függetlenségi pártkörben. A tanácskozáson ezuttal is megjelent a disszidensek képviseletében Darányi Ignác. Ez a körülmény eklatáns bizonyitéka annak, hogy a disszidensek egyértelmü megállapodással indulnak a szövetkezett ellenzékkel együtt a választásokba.

A mai értekezleten Kossuth Ferenc elnökölt s báró Bánffy Dezső, Darányi Ignác, gróf Batthyány Tivadar, gróf Zichy Aladár, Tóth János, Thaly Kálmán, Szederkényi Nándor és Justh Gyula vettek részt. Gróf Apponyi Albert nem volt ott, mert két napi tartózkodásra tegnap Eberhárdra utazott.

A tanácskozás már ma uj jelölések dolgában alig intézkedett, mert a kerületek kilenctized részének meg van az ellenzéki jelöltje. A párt hivatalos jelöltjeinek a névsorát valószinüleg szerdán adják közzé. A vezérlő-bizottság a fősulyt arra fekteti, hogy olyanokat kandidáljon, a kiket a kerület ellenzéke kiván.

A vezérlő bizottság tanácskozása déli 1 óráig tartott.

*

A vezérlő-bizottságot természetesen erősen foglalkoztatja az a nagy szenzáció, amely tegnap rebbent fel s amely Apponyinak a függetlenségi pártba való beolvadását jelenti. A megvalósulást Vizkereszt napjára tervezik olyan értekezleten, melyen résztvesznek a nemzeti párt vidéki elnökei is. Ezzel a kérdéssel foglalkozik a nemzeti pártnak január 3-án tartandó konferenciája is.

Ma a vezérlő-bizottság magához kérette Gulner Gyulát, akivel sürgősen meg akart több kérdést beszélni. Gulner azonban elutazott a fővárosból.

A Szederkényi-pártnak a Kossuth-pártba való belépése szintén napok kérdése. A vezérlő-bizottság mai értekezletén szó volt erről is.

*

Tisza ma reggel megérkezett Budapestre. Délelőtt vége-hossza sem volt a miniszterelnökségben a jelölt-járásnak. Kedvetlen, fásult arccal fogadta őket Tisza, a melyből senki sem olvashatott. Vajjon micsoda impressziókkal jött Bécsből, csak-ugyan olyan nagy gráciával fogadta-e el a király, amilyenről a félhivatalos jelentések számot adnak, az csak a legközelebbi napokban derül ki. Annyi bizonyos, hogy a szabadelvűpártban is biznak még ma is abban, hogy Vizkereszt napja előtt — történik valami....

Lengyel Zoltán

és

a rendőrség.

Hatóság elleni erőszak büntettével vádolt képviselő.

— Express tudósitás. —

Budapest, dec. 30.

Dr. Lengyel Zoltánnak, akiről köztudomásu, hogy egyike a legtemperamentumosabb ellenzéki képviselőknek, az utóbbi időben igen sok affére keletkezett a fővárosi államrendőrséggel. Hol mint panaszos, hol pedig mint terhelt szerepel és az ellenfél mindannyiszor a rendőrség. Csak nem rég foglalkozott a királyi ügyészség Lengyel Zoltánnak azzal a panaszával, amelyben Rudnay Béla főkapitányt hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolta, mert a vasuti sztrájk alkalmával a központi Demokrata Kör előtt Rudnay utasitotta a közegeit, hogy Lengyel Zoltánt vezessék elő. Az ügyészség kijelentette, hogy nem hajlandó a vád képviseletét elvállalni, mert szerinte Rudnay csak a kötelességét teljesitette, mikor a rendőröket inzultáló Lengyel Zoltán elővezetését rendelte el. Sőt az ügyészség az indoklásában egy lépéssel tovább is ment; kimondotta, hogy Lengyel akkor, amikor a rendőrt hivatali kötelességének teljesitésében megakadályozta, hatóság elleni erőszakot követett el.

Ma délben Lengyelnek egy másik pörével foglalkozott a budapesti büntetőtörvényszék dr. Czárán István királyi itélő táblai biró elnöklete alatt. Az ügy előadója dr. Rutkay István törvényszéki biró volt. A panaszos ezuttal ismét a fővárosi államrendőrség. A vád tárgya pedig a következő:

Körülbelül két évvel ezelőtt, mikor az ország Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját ünnepelte, a fővárosban nagyobb demonstráció volt. Az esti órákban a függetlenségi pártnak József-körüti helyisége előtt körülbelül ezer főre menő tömeg verődött össze és a függetlenségi párt helyiségeiben tartózkodó képviselők beszédeit kivánta hallani. Az utcán megjelent Lengyel Zoltán képviselő, aki éppen akkor érkezett oda, mikor a rendőrség oszlásra szólitotta fel a tömeget. A következő percben aztán bekövetkezett az ily alkalomkor szokásos attak is. A rendőrség kardlappal támadt a tömegre és az egyik rendőr Lengyel Zoltán ellen fordult. Lengyel, hogy a feléje irányuló csapást elháritsa, megragadta a rendőr karját és botjával a támadó felé sujtott. A rendőr erre le akarta tartóztatni Lengyelt, az óriási

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

kavarodásban a tömeg elsodorta. Lengyel az egyik szolgálatot tevő rendőrfelügyelőhöz Gersichhez fordult és elégtételt kért azért, mert őt minden elfogadható ok nélkül tettlegesen inzultálni akarták. Beszélgetés közben véletlenül odavetődött a rendőr is, a ki Gersich elé állt és Lengyelre mutatva, igy szólt:

— A rendőrfelügyelő urnak alásan jelentem, hogy ez az ur volt az, aki engem az imént teljes erővel megütött a botjával.

Gersich a képviselőre nézett, aki egész őszintén kijelentette:

Igenis, én voltam, mert nem engedhettem, hogy ez a rendőr a kardjával szétkaszaboljon. Azt hiszem arra minden polgárnak joga van, hogy a testi épségét védelmezze.

Ugylátszik, hogy a budapesti államrendőrség nem osztja Lengyel Zoltán véleményét, vagy szerinte az incidens másképpen történt, mert már másnap meginditották ellene a nyomozást hatóság elleni erőszak büntette miatt. A nyomozás és a vizsgálat befejezése után a királyi ügyészség vádiratot is adott be Lengyel Zoltán ellen, a ki a vádirat ellen kifogásokkal élt és a kifogások tárgyalását a mai napra tüzte ki a büntetőtörvényszék vádtanácsa.

Lengyel Zoltán azzal védekezik, hogy a rendőr minden ok nélkül kivont karddal támadt rá és igy akkor, mikor ő a botját használta, ezt csakis jogos önvédelemből tette. Ezt az állitását tanukkal is bizonyithatja s kérte a biróságot, hogy a bejelentett tanukat, a kiknek szavahihetőségéhez kétség nem fér, hallgassa ki. Viszont a rendőrség ezzel szemben azt állitja, hogy Lengyelnek éppen nem volt oka arra, hogy a botját használja, mert rendőr nem támadta őt meg, hanem a csoportot szólitotta fel, hogy oszoljon szét és a kardja sem volt kirántva a hüvelyből, igy hát Lengyelnek nem kellett a testi épségét védelmeznie.

Választási mozgalmak Erdélyben.

— Heltai Ferenc kudarca. —

— Saját tudósitónktól. —

Kolozsvár, dec. 31.

Megindultak mindenfelé a választási mozgalmak. A kolozsvári jelölésről is sok mende-monda látott napvilágot a fővárosi és helyi lapokban. A valóság pedig az, hogy **Kolozsvárott a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt állit a II ik kerületben jelöltet** és ettől a határozatától semmiféle intrika sem fogja eltériteni. S ha a többi ellenzéki pártok az I-ső kerületben nem vennék fel a harcot; a függetlenségi párt ott is belemegy a küzdelembe.

Az erdélyrészi kerületekből a következő hireket kaptuk:

Magyarláposon.

Itt a kormánypárt már berendezte a sajtóirodáját gróf Teleki Sándor portálására. S litografált kommünikében hirdetik, hogy a kormánypárt verhetetlen. Nagyon természetes, hogy ez a hirdetés csak hangulatkeltés, mert hiszen gróf Telekinek elég nehéz küzdelme volt a legutóbbi választásokon is Kuppa Viktorral, most pedig annyira megváltoztak a viszonyok, hogy az ellenzéki jelölt biztos győzelmet fog aratni.

Heltai Ferenc futása.

A homoród-oklándi kerület képviselője Heltai Ferenc, e hó 27 én Oklándra utazott, hogy ujból jelöltesse magát.

Heltainak a mult választáson Gyarmathy Dezső volt az ellenfele, akit csak óriási erőfeszitésekkel tudott legyőzni.

Ottani tudósitónk a következőket jelenti nekünk Heltai Ferencz szomoru utazásáról.

A kerület választói máskor virágcsokrokkal fogadták Heltait, de most ugy történt, számba sem vették, ünnepélyes fogadtatás sem volt. A verbuvált zenekarok kijelentették, hogy nem vesznek részt Heltai ünnepeltetésén. Este a Heltay mellett korteskedő oklándi lelkész és a tokányhoz hust szállitó mészárosnak *összes ablakait beverték s a nép a Kossuth nótát énekelve járta be Oklánd utcáit.* E hó 28-án d. e. 10 órára volt tervezve az ünnepély, de az időben a kirendelt csendőrökön kivül még senki sem jelent meg. Heltai kortesei látták képviselőjüknek lehangoltságát, mindent elkövettek, hogy összetoborozzák a népet, de a szolgabiróság s a szolga személyzetével együtt alig gyült össze 250 ember, — pedig 900 személyre volt tokány rendelve. Lövéte község adta le eddig a legtöbb kormánypárti szavazatot a választásoknál, de onnan most senki sem jött be. Hiába ment ki lóhalálában a szolgabiró Lővétére, hogy rábirja őket a részvételre, Ő maga alig tudta az életét megmenteni. Be sem engedték a Lővéteiek a községbe. A gyülésen egész erdővidéket 4 ember képviselte.

Végre nehány perccel 12 óra előtt megérkezett Heltay, mielőtt azonban a podiumot elérhette volna, a függetlenségiek utját állották s Heltaynak csak csendőrfedezet mellett sikerült a korcsma folyosójára jutni, hogy nehány szót hebegjen az alig 250 főnyi tömeghez, de szónoklata a függetlenségiek abcugolásával vegyült össze.

Heltay kijelentette, hogy ragaszkodik Tiszához s kéri a választók támogatását.

Tisza nevével a székelyeknél ugyan nem hizelegte be magát, erről azt hiszem meggyőződött — látván a választók magatartását.

Heltay után Demeter Dénes lelkész és Dániel Lajos a szabadelvűpárt elnöke beszéltek, mindketten a „csőcselék" szót használták. Olajat öntöttek ezzel a tüzre, mert ezen sértést megtorlandó, az ellenzékiek megrohanták az emelvényt és elkergették az egész gyülést, az almási jegyzőt megverték s Heltayt kővel dobálták meg, ugy hogy futva kellett menekülnie.

A csendőrség magatartásának köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt.

Heltay bukását biztosra veszik.

Érdekesnek tartjuk itt felemliteni, hogy Heltay választóit — mint annak idején megirtuk — Maros-Vásárhelyen is megdobálták és megkergették. Akkor Heltai kétségbeesett ezen, mert tisztában volt vele, hogy az oklándiak csuffá tételének meg lesz a kerületben a szomoru hatása. Ezt a kerületet a kormánypárt el is vesztette.

Polónyi Géza beszámolója.

A Kézdivásárhely vidéki kerület orsz. képviselője tegnap este Kézdivásárhelyre érkezett és ma d. e. 10 órakor tartja meg beszámoló beszédét.

A szövetkezett ellenzék Maros-Vásárhelyen.

A marosvásárhelyi szövetkezett ellenzék január hó 8 án népgyülés tart. Erre a népgyülésre számos ellenzéki képviselő utazik le, Kossuth Ferenc és Apponyi Albert vezetése mellett.

A marosvásárhelyi ellenzéki polgárok impozáns fogadtatásban fogják részesiteni a leutazó képviselőket.

UJDONSÁGOK.

Harcz előtt . . .

Kolozsvár, dec. 30.

Nagy küzdelmek, szilaj harcok ideje következik el reánk. Talpra kell állani minden magyar embernek, hogy visszaverjük azt a támadást, amelyet a kormány Ausztria szolgálatában ellenünk intézett.

Az ilyen iaőkben fokozottabb mértékben jut ki a feladat a sajtónak, hogy tájékoztassa a közönséget a napi élet eseményeiről.

Az „Ujság", amely immár hat esztendeje teljesiti ezt a feladatot, részt kiván venni az eljövendő nagy küzdelmekben. Ugy mint eddig: ezután is ott leszünk a nemzeti jogok védelmezői közt, mert ebben a harcban, a mostani nagy csatában szüksége van a nemzetnek minden katonára. Kötelessége mindenkinek, hogy erejéhez és tehetségéhez képest kivegye a részét a nemzeti küzdelemből. Ennek tudatában, kérjük a közönség támogatását. Törekvéseinket ismerik azok, kik e lap hasábjait figyelmükre méltatják, elég tehát annyit kijelentenünk most az évforduló alkalmával, hogy kötelességünket becsületesen és hiven teljesitjük ezután is.

*

A függetlenségi és 48-as Kossuth párt törekvéseit támogatjuk mi e hasábokon. Mert az a meggyőződésünk, hogy csupán ennek a politikai pártnak van létjoga, mert csupán ez a párt képviseli méltóan Kossuth Lajos halhatatlan eszméit. S épp ezért örömmel adjuk tudtára közönségünknek, hogy eddigi munkásságunk elismeréseül, ***az országos függetlenségi és 48-as Kossuth párt erdélyrészi hivatalos lapjául tekinti az „Ujság" ot*** *és ez a jelleg immár kifejezésre jut a lap élén is.*

*

Telfes tudatában vagyunk annak, hogy mi a hivatásunk és mi a kötelességünk. Ennek óhajtottunk megfelelni akkor, amidőn fővárosi közszolgálatunkat kiterjesztettük, ugy, hogy az «Ujság» feltétlenül leggyorsabban számolhat be minden közérdekü országos eseményről. Különös figyelmet szentelünk az erdélyi részeknek is, minden közérdekü kérdés megtalálja lapunknál a pártfogást és támogatást.

Egyébként maradunk a régiek: becsületes, komoly munkásai a független magyar sajtónak. De az évforduló fokozottabb munkára serkent bennünket.

Lapunk vezércikkeit elsörendü publicisták irják.

Hirszolgálatunk friss és eleven marad.

Szépirodalmi rovatunkban a fővárosi és vidéki irók java ereje ad találkozót.

S igy megyünk neki az uj esztendőnek, az uj küzdelemnek.

Kérve kérjük azokat, akik ismernek bennünket, hogy adjanak erőt és sulyt a mi munkánknak — támogatásukkal.

Hazafias tisztelettel

Az «Ujság» szerkesztősége.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor.
Félévre.....	12 kor.
Negyedévre.....	6 kor.
Egy hóra.....	2 kor.

— **(Kinevezés.)** Ő felsége Bigner Károly kolozsvári alügyészt a dévai törvényszékhez ügyészszé nevezte ki. Dr. Bigner rövid ideje van Kolozsvárott, de ez idő alatt is tanuságot tett kiváló képességeiről.

— **(Ujévi üdvözletek megváltása az öreg honvédek javára.)** Sepesta Jakab kolozsvári tekintélyes polgár és szabómester 15 év óta minden évben 20 koronát ad az ereklye muzeum igazgató örének, hogy az uj évi üdvözletek megváltása cimén közcélra forditsa. Tette ezt a jelen alkalommal is. Ezenkivül Pintér Gusztáv az Erzsébet gőz- és kád-fürdő bérlője 40 darab 80 filléres gőzfürdőjegyet adott 32 korona értékben és 4 korona készpénzt, tehát összesen 36 korona adományt. Mindkét polgár ujévi ajándéka az öreg honvédek között leendő kiosztás végett átadatott Nagy Pál számtanácsos, honvéd-egyleti elnöknek. — Polgártársaink ez adománynyal fel vannak oldozva ama szokás alól, hogy ujévi üdvözletet tolmácsoló levélkéket küldjenek. Helyettük mi kivánunk összes barátaiknak, ügyfeleiknek, ismerőseiknek és rokonaiknak boldog ujévet.

— **(A városi jövedéki hivatal kérése.)** A városi jövedéki hivatal szorgosan készül a január hó 1-én reggel 6 órakor kezdődő leltározáshoz, melynek az a célja, hogy a városban lakó különböző feleknél meglevő, fogyasztási adó alá eső készletet felvegye, mert az ilyen már megadózott készletek után eső adót a kilépő tartozik a városnak megtériteni. Amint értesülünk a város polgársága jól felfogván a város közönségének a bejelentés teljesitéséhez fűződő érdekeit, már is buzgón felel meg bejelentési kötelezettségének s a jövedéki hivatal alig győzi a nagyszámu jelentések átvételét és nyilvántartását teljesiteni. A bejelentések nagyszáma arra látszik mutatni, hogy a város tekintélyes összeget fog a bérlőtől e cimen igényelhetni s ezért kivánatos, hogy senki se mulassza el fogyasztási adóköteles készleteit a jövedéki hivatalnál idejekorán bejelenteni.

— **(Jótékony bazár — Szamosujvárott.)** A «József Főherceg sanatorium-egyesület» szamosujvári hölgybizottsága január hó 7 ik és 8 ik napjain a sanatorium céljaira a városi «Vigadó» összes termeiben hangversennyel egybekötött Bazárt rendez. Kezdete este 6 órakor. A bazár védnökei: Tódorfi Lukácz, Terey József, László József, Mártonffy Lajos dr., Nagy Lajos, Zakariás József dr., Papp Márton. A rendező bizottság: Tüzes Jenőné elnök, özv. László Lajosné alelnök, Domokosné Solti Mária jegyző, Karsay Gyuláné pénztárnok, László Márton dr. titkár. Áján Jenő, Áján Gerő, Bányai Károly, Begidsán Gerő, Benel Antal, Bocsánczi András dr., Bocsánczi Tódor, Bocsánczi János, Boné Zoltán, Brunhuber László, Czetz Ernő, Duha Kristóf, Duha István, Esztegár István, Florián Gerő, Grabowieczki Leon, Kovács Albert, Kenéz János, Kóhán Izidor dr., Kopár Ferenc, Kopár Márton, László Gyula, Majthényi István br., Merza Kristóf, Nagy Árpád, Násztur Gerő, Petul Gyula, Papp Gusztáv dr., Papp Bogdán dr., Pesztélyi Sándor, Papp István dr., Papp Kristóf, Péter Imre dr., Pordea Gyula dr., Rád Márton, Rédiger Ödön, Schilling János, Szegffy László, Virányi Ferencz, Voith Mihály dr., Zakariás Andor, Zimányi Dániel dr. A bazár müsora: első nap. 1. Karének. Előadja a «Dalzene-egylet». 2. Népszerü értekezés a tudósnő ellení védekezésről; tartja dr. Gopcsa Jakab. 3. Hegedüszoló. Előadja Berán János; zongorán kiséri Bárány Mariska. 4. Monolog. Feldmann Szidonia. 5. Duett. Éneklik László Mariska és Matild; zongorán kiséri Berán János. 6. Szavalat. Előadja Papp Kata. 7. Karének. A «Dalzene egylet». Második nap. 1. Zongora. Négykézre játszák Papp Anna és Tilda. 2. Monolog. Áján Berta. 3. Ének. Áján Mariska; zongorán kiséri Berán János. 4. Szavalat. Boné Zoltán.

— **(A művészbál.)** Kétségkivül a legfényesebb és legjobban sikerült mulatsága lesz az idei farsangi szezonnak a művész bál, melyet Kolozsvárt január 14-én rendeznek a New-York szálló földszinti termeiben. A rendezőség gr. Bethlen Pállal az élén, lelkes buzgósággal fáradozik a bál fényének és sikerének emelésén. Valóságos szenzáció számba fog menni a bál művészi dekorációja, melyben jelentékeny része lesz Peielle Róbertnek a bál művészi rendezőjének, ki mellé még városunk összes művészei csatlakozni fognak, hogy közreműködésükkel támogassák azt a célt amit a rendezőség munkájában maga elé tüzött. Ott látjuk még a rendőrség tagjai között Széchy Akos dr. igazgatót, ki ötletességgel párosult finom izlésével nagyban segiti a tevékeny rendezőket. Káprázatos, fényes estély lesz a művészbál, melyet még a jelenlevők kosztümjei csilloogóbbá teszik. A meghivókat a napokban szétküldi a rendezőség. Minden jel arra mutat, hogy a művészbálnak anyagi sikere is fényes lesz.

— **(A kolozsvári piac és a tejes edények.)** Az a panasz az orvosi szakkörök részéről, hogy a tifuszt Kolozsvárra a tejjel hurcolták be. E miatt, de meg a vámjövedék miatt is, február 1-től kezdve csak hitelesitett kannákban hozhatják be falukról a tejet. A ma használatban levő kannák nagy része bacillus-szállitó edény. Rozsdás és tisztátalan. Ezeket csak január folyamán használhatják, akkor is csak ugy, ha a mértékhitelesitő bivatallal igazoltatják rajta a liter ürméretet. Februáriustól kezdve már kellően hitelesitett kannákat lehet használni. És ez alkalommal figyelmeztetik a kannákat készitő bádogosokat, hogy az edényeket ónnal kellő vastagon bevont pléhből készitsék. Néhány dekagramm ón az árban egy 5 literes kannánál alig nehány kr. különbséget csinál. E csekély árkülönbség azonban lehetővé teszi az edény tisztántartását. Minden pléhes a kannákra tegye reá cégének betüit, a mi azt jelenti, hogy a cég erkölcsileg felelős az általa készitett edény anyagának jóságáért. Hitelesités aiá csakis olyan kannák vétetnek, a melyek szabályszerü alakuak, megfelelő szilárdsággal birnak és a készitő iparos jegyével el vannak látva. Január folyamán több száz ilyen edényt fognak megrendelni a községi tejtermelők a kolozsvári bádogosoktól. Jó lesz tehát a munkát körültekintéssel végezni.

— **(A zeneconservatórium közgyülése.)** Tegnap este 6 órakor lett volna megtartandó a zenekonzervatórium közgyülése, de mivel a tagok nem jelentek meg a kellő számban, csupán választmányi ülést tartottak. Ezuttal Udránszky László elnökölt mert gr. Béldi Ákos főispánt betegsége akadályozta megjelenésében, Feilitzsch Arthur báró pedig távolléte miatt nem jelenhetett meg. Tevés tárgy lévén az ülés hamar véget ért. Először a titkár felolvasta az évi jelentést, melyből kitünt, hogy a közoktatásügyi kormány nem tett eleget az intézet államositása ügyében felterjesztett kérésének de az évi subvenciót 4000 koronáról felemelte 5000 koronára. Jelenti továbbá a titkár, hogy a pénztár vizsgálatra, a leltár és a törzskönyv megszerkesztésére bizottság küldetett ki. Azután a pénztáros bemutatta az 1905. évi költségvetést. Hangjegy és könyvbeszerzés cimen még 150 koronát illesztenek be a költségvetésbe. Dr. Jancsó György javasolja a taggyüjtés intenzivebbé tételét. Erre vonatkozólag a gyüjtőiveket kiosztják a jelenlevő tagok közt. A tagsági jegyek ügyében szintén bizottságot küldenek ki. A jövő közgyülés idejét jan. 6-án d. e. 11 órára tüzték ki.

— **(Tréfából csinált betörés.)** Jelentette ezelőtt két héttel Körösy János magánzó a rendőrségen, hogy nyári lakását feltörték és onnan egy kétcsövü vadászfegyvert s egyéb apró holmit elvittek. A rendőrség hosszas nyomozás után megtalálta a betörőket három 11—12 év körüli kis fiu: Sütő Sándor, Kardos János és Grecsa Jenő személyében. Egy délután — mint a rendőrségen elmondták — künn játszadoztak a fák alatt és egyik pajtás inditványára ásót keritettek a betörök szerepét próbálták eljátszani. Az ásóval a nyárilak ajtaja alatt akkora gödröt ástak, melyen át mindhárman bementek a ház belsejébe onnan aztán kezükügyébe eső apróságokat kihordták. A vadászfegyverrel nem tudtak mit csinálni, elásták tenát egy fa tövében. A többi tárgyakon megosztozkodtak s azokat mindenik észrevétlenül elrejtette a pincében, padláson, a hova lehetett, szülőik tudta nélkül. — A rendőrségen azután az összes eldugott holmik helyét megjelölték és előadták azokat. Mivel bebizonyosodott róluk, hogy csupán tréfából törtek be a nyárilakba a további eljárást beszüntették ellenük.

NEMZETI SZINHAZ.

Kolozsvár, szombaton december 31-én:

Svihákok

Vig operette 3 felvonásban.

Kezdete 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, vasárnap január hó 1-én:
Este 7 órakor rendes helyárakkal:
Az ember tragédiája.

SZINHÁZ.

Heti müsor:

Szombat: Svihákok. (b. 83. sz.)
Vasárnap d. u.: Menyecskék.

IRODALOM.

(:) **Tudnivalók a képviselőválasztásokra.** A választási törvény ismertetése a kuriai biráskodásból vett magyarázatokkal. Ily cimen valóban hézagpótló s a választások közeledtével a legnagyobb mértékben aktuális könyv jelent meg Sáfár László tollából a Pallas kiadásában. Az uj választási törvény a megtámadott képviselőválasztások felett való biráskodást tudvalevőleg a m, kir. Kuriára bizta s ezzel legfőbb biróságunk lett illetékes magyarázója a választások tisztaságát és szabadságát biztositani akaró uj törvénynek. A képviselőválasztások közeledésével igy égető szükségnek tesz eleget a Pallas, amikor oly müvet ad ki, amely nemcsak a választások által közvetlenül érdekelteket: a jelölteket, pártvezéreket, választási elnököket, hatósági közegeket, hanem egyáltalában az egész közönséget is népszerü formában tájékoztatja arról, hogy mikép magyarázza a Kuria a választási törvényt. A mü tartalmából kiemeljük a következő fejezeteket: 1. Ki szavazhat? 2. Ki választható? 3. Ki nem lehet képviselő? a) Egyáltalában, b) Bizonyos ideig, c) Bizonyos kerületben. 4. Tájékoztatás a névjegyzék megtekintéséről és lemásolásáról. 5. A jelölt korteskedése. 6. A tisztviselők korteskedése. 7. A korteskedés a szószékről. 8. Az izgatás. 9. A vesztegetés (Adományok közcélokra.) 10. Az etetés-itatás. (Mit ért a Kuria szükséges ellátás alatt? A szokásos vendéglátás határai. (A szivarosztogatás.) 11. A zászlók és jelvények. (A zászlótartók.) A fuvardijak. (A kocsisok. Mennyi a fuvardij az egyes kerületekben?) 12. A zenészek. 13. A jelölés. 14. A bizalmi férfiak jogai és kötelességei. 15. A szavazás. 16. A kuria a választási elnöki visszaélésekről. 17. A záróra. 18. A választás magtámadása. 19. A Kuria biráskodása. 20. A képviselőház biráskodása. Nélkülözhetetlen kézikönyve lesz ez a jelöltnek, a pártvezérnek, a kortesnek, a bizalmi férfinak a községi jegyzőnek s általában mindenkinek, a ki a képviselőválasztásba befoly. A 8 ivből álló füzet ára 2 korona, kötve 2 kor. 50 fillér és megrendelhető a Pallas könyvkiadóhivatalában (Budapest, V. ker., Honvéd-utca 10.) de minden könyvkereskedésben is.

Táviratok

A politikai helyzet.

Az ellenzéki pártok fuziója. Kortes-fogások.

Budapest, dec. 30.

Az ország előkelő politikusai korszakalkotó horderejünek tartják a függetlenségi és 48-as párt és a nemzeti párt fuzióját, amelynek nagy kihatása lesz egész politikai életünkre.

A nemzeti pártok egy rés különösen óhajtja most már enne bekövetkezését.

A végleges lökést az egyesülésnek mindenesetre a Trónbeszéd adja meg.

*

Az egyesülés véglegesen januá hó 3-án lesz. Amint ténynyé les hogy a kormány ex-lexben felosl latja a házat, nyomban utána Szederkényi, a nemzeti és a Kossuth-párt külön-külön értekezlet tart, melyen **kimondják az egyesülést**, melyet azután a szövetkezett ellenzék gyülésén ratifikálnak.

A nemzeti párttal a kültagok is belépnek a Kossuth-pártba és közöttük lesznek gróf **Károlyi István** és **Vigyázó Ferenc** főrendiházi tagok is.

*

Kedden délelőtt 11 órakor tartja a képviselőház utolsó ülését. Az ellenzéki pártok ismételten ki fogják fejezni tiltakozásukat az ex-lex választások ellen.

Ezután megtartják a külön pártértekezleteket. Apponyi ki fogja fejteni, hogy a kormány **sulyosan megsértette a 67-iki kiegyezést, azért azt továbbra politikai alapnak nem tekinthetik.**

Reá kell térni tehát a perszonál unio politikai alapjára, mert a kiegyezési alap csak félutat jelent. Sikert a nemzet függetlenségét, **csakis a perszonál unio alapján lehet elérni.** S ezért kötelességük egységes táborba tömöriteni az erőket, mert igy kivivhatják a nemzet függetlenségét.

*

Az egyesülés megtörténte után országos értekezletet hivnak egybe, melyen döntenek a delegáció kérdésében is.

*

A kultuszminiszter az állami tanitók, tanitónők és óvónők lakbérét január hó 1-ától felemelte. Ez a felemelés tulságosan jelentékeny nem lehet, mert összesen csak évi 80.000 kronát szántak erre a célra. De kortesfogásnak ez is jó.

A marosvásárhelyi bizalom.

Marosvásárhely, dec. 30.

Maros-Torda vármegye mai közgyülésén bizalmat szavaztak a kormánynak. — Az ellenzék részéről Désy Zoltán volt főispán tartott nagyhatásu beszédet.

Port-Artur küszöbén.

Budapest, dec. 30.

Londonból jelentik: A japánok ostroma odáig jutott, hogy katonáikat most már minden akadály nélkül szállithatják egészen Port-Arturhoz.

Felelős szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Mindennemü
iskolai és irodai szerek
ugymint:
irónok, tollak, tolltartók, tinták, tintatartók, gummik, irkák, füzetek, rajzpapirok, rajz- és pala-táblák, vonalzók, körzők
Továbbá:
Pénztári és üzleti könyvek. számlák, rovatozott ivek, másoló könyvek stbi, stbi, legjutányosabb árban beszerezhetők
Gombos Ferencz,
könyvnyomda- és papirkereskedésében.
Kolozsvár, Deák Ferencz-utcza 12. szám.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

3627 11—*

Borszéki gyógy-borvizet

Fogyasztó nagyon tisztelt közönséget van szerencsénk értesiteni, hogy **Kolozsvárt (Postakert-utca 7-ik szám alatt) Wertheimer Áron urnál** gyógyvizeinkből, ugymint: **„Főkút, Kossuth-kút és Boldizsár-viz“** legjutányosabb határozott ár mellett, **üvegcserével** összekötött nagy raktárt létesitettünk, a honnan a nagyrabecsült közönség legkényelmesebben fedezheti szükségletét **Borszéki gyógy-borvizben!**

Vizünk kapható: nevezett főraktárban, valamint az összes nevesebb **füszer-, csemege-üzletekben, gyógytárakban és szállodákban!** **Fürdő-vállalat!**

Uj üzlet! **„A Kalapkirály“** a tisztelt közönség figyelmébe ajánlja dusan felszerelt kalap és sapka raktárát! Kolozsvárt, Mátyás király-tér (Főtér) 17. sz. alatt. **Uj üzlet!**

Szám: 3173—1904. tkvi. 3782 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A hidalmási kir. járásbiróság, közhirré teszi, hogy dr. Nyerges Zsigmond t. alügyész által képviselt kir. kincstár végrehajtatónak kisk. Stefán Stefán, Stefán Ileána, Stefán Mária Forcz Gligorné, kásapataki és Pap Imre zsibói ügyvéd által képviselt Stefán Arszintye végrehajtást szenvedő ellen 81 korona 50 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvári kir törvényszék és a hidalmási királyi járásbiróság területén levő Czold községben és határon fekvő és a czoldi 39. számu tkvben végrehajtást szenvedők kiskoru Stefán Stefán, Stefán Ileána, Stefán Mária f. Forcz Gligorné és kiskoru Stefán Arszintye, valamint tkvi társtulajdonosok Stefán Florika, Gligor, Józsif nevén felvett A. 1. 1. 3—8. 10. 13. 16. 19. 20. 22. rendsz. 33. 34/1. 319. 329. 352. 353. 369. 390. 396. 586. 944. 1330. 1777. 1785. 1841. hrszám alatti ingatlanokra a végrehajtási törvény 156. §-a értelmében 670 korona becsértékben, mint ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1905. évi február hó 8-ik napjának délelőtti 10 órájakor** Czold községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3353. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt alszolgáltatni.

A kir. járásbiróság telekkönyvi hatósága.

Hidalmás, 1904. évi november hó 17-én.

Ürmössy,
kir. jbiró.

Kiadó lakás!

Honvéd-utcza 52. szám alatt

4 szoba, konyha, fürdőszoba, üveges verandával

kiadó

A lakáshoz esetleg istálló is van!
Értekezhetni bármikor lehet ugyanott.

Bombaszerü eredmény!!

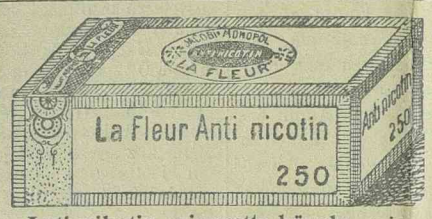

Az Anti nikotin czigaretta-hüvely, czigaretta dobozokban. — Jakobi-gyár, Bécs, VIII. Parisengasse.

3722 6—*

Értesités!

Van szerencsém a nagy érdemű közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyujtása és előzékeny eljárása révén ki tünő hirnevű

Nagyszebeni földhitelintézet

részéről **Kolozs-és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök „kizárólagos ügynökségével“ bizattam meg.**

Ebbeli müködésemben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kimélő eljárással szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágositással, utbaigazitással készségesen dijmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teherviszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejüleg óva intem a n. é. közönséget, akár helybeli- akár budapesti- vagy vidéki pénzközvetitő csábitó hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“ a melyek ilynemü jelzálogkölcsönpénzintézetek közvetlen megbizását nem igazolják- fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbizhatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes- akár nem- terhesen költséges.

Teljes tisztelettel:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bánya-ügynökség: Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16 sz.

Dr. BIRO-féle 3650 57—*

RHEUMA-SZESZ

Kipróbált szer mindennemü csúzos fájdalom ellen. 1 üveg ára: **1 kor.**

Kapható; **a „Wolff“ gyógyszertárban, Kolozsvárt.**

Tisztviselő-kölcsönt

közvetitek katonatiszteknek, állami-, megyei- és városi tisztviselőknek fizetési előjegyzésre.

Előleges kiadás nincs. — Válaszbélyeg.

Szilágyi A. = Rudolf-út 21.

3767 8—10

Minden család pénzt takarit!!! 3652 26—

Remek 6 szem. kávés készlet minden szinben csak 95 kr. f. 1.40 f. 1.90	Finom ajour 6 szem. kávés készlet minden szinben csak f. 2.20 f. 2.90 f. 3.45			Remek 6 szem. vászon Damaszt Garnitura csak f. 2.10 f. 2.90 f. 3.40 f. 3.90	Szép mintázott vászon törülköző 6 drb csak f. 1.25 f. 1.72 f. 1.90 f. 2.10
30 rőfös vég csodavászon csak f. 3.65	30 rőfös vég bőrvászon csak f. 4.15	30 rőfös vég irlandi vászon csak f. 4.95	30 rőfös vég Gyöngy vászon csak f. 5.45	30 rőfös vég rumburgi vászon csak 5.60	30 rőfös vég I-a rumburgi vászon csak f. 6.40
50 rőfös vég bőr vászon csak .. 8.25	50 rőfös vég irlandi vászon csak f. 9.45	50 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 10.40	30 rőfös vég jó minőségü chiffon csak f. 4.65	30 rőfös vég R. Chiffon csak f. 5.40	30 rőfös vég R. R. Chiffon csak f. 6.85
30 rőfös vég csikos Kanavász csak f. 3.25	30 rőfös vég csikos és koczkás I-ma Kanavász csak f. 4.55	30 rőfös vég finom Kanavász csak f. 5.40	35 rőfös vég Kanavász különlegesség csak f. 6.40	30 rőfös vég fehér csikos csinvat ágyhuzatra csak f. 6.35	30 rőfös vég virágos fehér csinvat ágyhuzatra csak f. 7.40
Remek női ing vászonból, kézi himzéssel csak 85 kr. f. 1.15 f. 1.55	Remek női Chiffon ing schweizi himzéssel csak f. 1.10 f. 1.42 f. 1.74	Remek női háló Corseta nagy választékban csak 98 kr. f. 1.25 f. 1.56	Remek női chiffon nadrág csak 90 kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek Chiffon alsó szoknyák himzéssel csak f. 1.35 f. 1.75 f. 2.25	Remek Cloth és posztó alsó szoknyák csak f. 1.65 f. 2.16 f. 3.22
Varrás nélküli vászon lepedő 2 mtr hosszu és 1½ mtr széles csak 92 kr.	Varrás nélküli remek vászon lepedő 2 mtr hosszu, 1½ mtr széles csak f. 1.05	**Nemzetközi keresk. ügynökség** Budapest, Kerepesi-út 65 sz. I. em.		Remek selyem Cloth paplan minden szinben csak f. 3.95	Remek Caschmir paplan minden szinben csak f. 3.55

HERMANNE.

varrógép és kerékpár nagy raktára

Kolozsvárt, Egyetem-u. 6 sz.

Ujonnan berendezett mechanikai mühelyemben minden mechanikai javitások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Varrógépek!

1 valódi családi Singer varrógép himző-készülékkel ellátva 30—50 frtig.
1 karikahajós ..... 65—80 frtig.
1 Central Bobbin ..... 86—90 frtig.

Eredeti Howe C. Wheler & Wilson D. 12. Manifacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. stb.

A varrógépek kedvezménye: **Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.**

Gépeimért 10 évig felelek. 3745 7—*

1 uj kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gummi 2 frt 30 krtól 3 frtig Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt 50 krig. Kerékpár acetilen lámpa 2 frt 50 krtól 5 frtig stb. stb.

Csakis készpénzért!

Dijmentes fölvétel a báró Hirsch Mór-féle betegsegélyző egyesületbe. 3696 13—*

Magyarország eme legszolidabb önsegélyző- és jótékonysági egyesülete, 15 éves fennállásának évfordulója alkalmából,

1904. november és december hónapok egész folyamán

ingyenes fölvételeket eszközöl

vagyis az ezen idő alatt belépő tagok fölvételi- és okmánydijakat nem fizetnek, tehát 6—8 korona megtakaritással léphetnek be az egyesületbe.

Hivatalnokok, kereskedők és iparosok részére egyaránt ajánlatos az egyesületbe való belépés, mert igen csekély havi dij ellenében egész családjuk részére biztositják az ingyenes orvosi kezelést, ingyen gyógyszereket, önmaguk részére a heti 10 korona betegsegélyt, elhalálozás esetére pedig a 600, 1200, avagy 2400 korona özvegy és árvai segélyt és 40 korona sirköltséget.

Az egyesület tagjai 3 osztályba vétetnek fel, de minden osztályu tőzstag egyenlően részesül az összes kedvezményekben, csupán a halálozási segélyösszeg nagysága különbözik, t. i. az A osztályban: **2400 korona**; a B-ben **1200 korona** és a C-ben **600 korona**.

Fizetendő tagsági dij: A osztályban **6 korona**, B osztályban **4 kor. 10 fillér** és C osztályban **3 kor. 10 fillér** havonkint.

Magyarország jelentékenyebb városaiban fiókirodái vannak és igy a tagsági jog átköltözés esetén is fenntartható.

Kolozsvári fiókiroda: Emke-tér 3. szám, a hol a fölvétel iránt bármikor jelentkezhetni.

Az egyesület kolozsvári orvosai **Dr. Tompa János, Dr. Pataky Jenő** és **Dr. Rosenberger Mór.**

Igen ajánlatos az egyesület **cselédosztályába** való belépés is, hol **évi 4 korona** csekély dij ellenében az egyesület viseli a megbetegedett és kórházba kerülő cseléd gyógyitási költségeit, amit törvény szerint 30 napig a cselédtartó gazdának kell viselni.

Közelebbi felvilágositással és alapszabállyal készséggel szolgál a fiókiroda **Emke-tér 3. sz.**

Telefon szám 6.

Dr. Kádár János, elnök. **Dávid Lajos,** egyl. titkár.

Elsőrangu könyvnyomda! **Ujság kiadó-vállalat!**

Telefon-szám 204.

GOMBOS FERENCZ
KÖNYVNYOMDÁJA
Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza 12. szám.

Telefon-szám 204.

Gazdagon fölszerelt könyvnyomdámban gyorsan, izléssel és a legjutányosabb árban készitek el bármilyen könyvnyomdai munkákat, ugymint:

irodalmi müveket, tankönyveket, tudományos és szépirodalmi **folyóiratokat, napi, heti- és havi lapokat**, kereskedők és iparosok részére **számlákat, üzleti könyveket**; — ugyszintén **eljegyzési kártyákat, névjegyeket, meghivókat, falragaszokat stb. stb.**

Mint szakember, ki a nyomdászatot tanultam, az erdélyi részekben a mai napig is a legjobb hirnévnek örvendő könyvnyomdámat **négy gyorssajtóval** és a **legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő betűanyaggal** szereltem fel, ugy, hogy bármilyen könyvnyomdai munkák izléses és szakszerü kiállitása tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangu fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállom a versenyt.

Minthogy pedig könyvnyomdámat magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert ugy a szép és csinos kiállitás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz mindenkor kiszolgálva.

Bármilyen kis- vagy nagyobbszabásu vidéki megrendeléseket leggyorsabban és kifogástalanul eszközlök.

Ugyszintén a nagyérdemü olvasó közönség szives figyelmébe ajánlom

„UJSÁG“

függetlenségi és 48 as Kossuth-párti politikai napilapomat, mely önálló vezérczikkein kivül, távirati- és telefon-jelentéseivel a legkorábban, a budapesti lapokat is megelőzve, számol be mindenkor olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egész évre ..... 24 kor.
Fél évre ..... 12 „
Negyed évre ..... 6 „

Mutatványszámok 8 napig ingyen és bérm.

A n. é. közönség nagybecsü pártfogását és bizalmát továbbra is kérve

teljes tisztelettel

Gombos Ferencz
nyomdatulajdonos,
az „UJSÁG“ pol. napilap kiadótulajdonosa.

Könyvnyomdámat áthelyeztem

Deák Ferencz-utcza és Minorita-utcza sarkán levő saját házamban e czélra épült külön helyiségbe.

Hirdetések Deák Ferenc-utca 12. sz. alatt levő kiadóhivatalunkban olcsó áron fölvétetnek.

Nyomatott: Gombos Ferencznél Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza 12. szám alatt.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca